

สภาพและแนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของ
โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2
STATE AND GUIDELINES FOR DEVELOPING THE SUPERVISION PROCESS OF
EDUCATIONAL CURRICULUM IN THE OPPURTUNIY EXPANSION SCHOOLS OF
PHICHIT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

Received: March 13, 2024

Revised: May 17, 2024

Accepted: May 28, 2024

दारारวรรณ จันทร์หอม^{1*} ทศนะ ศรีปัตตา²

Darawan Chanhom^{1*} Tassana Sriputta²

¹นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาคบริหาร วิจัยและพัฒนาวัฒนธรรมทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

^{1,2} Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok, Thailand

* Corresponding author, E-mail: darawan.pm1983@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 และ 2) ศึกษาแนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยการดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 73 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 38 คน และเป็นครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ จำนวน 35 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratied Random Sampling) ตามสัดส่วนของผู้บริหารและครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในแต่ละอำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ในการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 4 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ทั้ง 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการศึกษาสภาพ

และความต้องการในการนิเทศ ขั้นตอนการดำเนินการนิเทศ ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ และขั้นตอนการประเมินผลและรายงานผล ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นตอนการดำเนินการนิเทศ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ ขั้นตอนการประเมินผลและรายงานผล และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขั้นตอนการศึกษาสภาพและความต้องการในการนิเทศ อยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 พบว่าต้นสังกัดควรจัดอบรม สร้างความรู้ ความเข้าใจ ถึงความสำคัญของกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา ศึกษาสภาพปัญหา ศึกษาข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำมาวางแผน ดำเนินการและพัฒนาการนิเทศ ร่วมกันสรุปผล วิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไข จัดทำรายงานผลการประเมินการดำเนินการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาต่อต้นสังกัดและประชาสัมพันธ์ให้แก่สาธารณชนรับทราบ

คำสำคัญ: สภาพและแนวทางพัฒนา, กระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา, โรงเรียนขยายโอกาส

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the state of developing the supervision process of educational curriculum in the opportunity expansion schools of Phichit Primary Educational Service Area Office and 2) to study the guidelines for developing the supervision process of educational curriculum in the opportunity expansion schools of Phichit Primary Educational Service Area Office 2. Step 1: study the state of developing the supervision process of educational curriculum in the opportunity expansion schools of Phichit Primary Educational Service Area Office 2. The sample group in the research were 73. The 38 administrators were selected by specific assignment and 35 the academic heads of school were selected through stratified random sampling. The survey instrument used was a questionnaire. Data analysis involved using mean values and standard deviations. Step 2: study the guidelines for developing the supervision process of educational curriculum in the opportunity expansion schools of Phichit Primary Educational Service Area Office 2, the data group includes experts which experience in supervision process of curriculum, acquired by selective of 4 people. Collected data by interview form, analyze data with content analysis. The results showed that: 1) The result of the state of developing the supervision process of educational curriculum in the opportunity expansion

schools of Phichit Primary Educational Service Area Office 2 was found as follows: the aspect with the highest average value was operating the supervision then planning and preparation for supervision, evaluating and reporting, lastly the aspect with the lowest average was the problematic education aspect. 2) The guidelines for developing the supervision process of educational curriculum in the opportunity expansion schools of Phichit Primary Educational Service Area Office 2 were having a workshops to encourage administrators and teachers to realize the importance of the supervision process of curriculum. To study the problematic education and plan the ways to develop by personnel involved and report to the public.

Keywords: State And Guidelines for Developing, The Supervision Process Of Educational Curriculum, The Opportunity Expansion Schools

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน และคุ้มครองสิทธิสร้างโอกาสให้ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงไม่น้อยกว่า 12 ปี และให้โอกาสแก่ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา และเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การเรียนมีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต เพราะเกี่ยวข้องกับชีวิตของทุกคน ทั้งในการดำรงชีวิตประจำวันและในงานอาชีพต่างๆ เครื่องมือเครื่องใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันและในการทำงาน ดังนั้นทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจโลกธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ มีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

นโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ อันเป็นเงื่อนไขสู่การพัฒนาระบบเศรษฐกิจให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยยึดหลักว่า การศึกษาสร้างคน สร้างงานและสร้างชาติ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาจึงต้องเปลี่ยนแปลงไปตามระบบการศึกษา ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถเพื่อรับการเปลี่ยนแปลง สิ่งหนึ่งที่จะช่วยพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้ามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คือ กระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานนิเทศ ครูผู้รับผิดชอบหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ ครูและบุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษา กระบวนการนิเทศการศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่กับกระบวนการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560 น. 1)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการบริหารการศึกษา กระบวนการนิเทศเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ของสถานศึกษานั้นๆ (สัมมา ธรนิธย์, 2556 น.5) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องถือว่าการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาเป็นงานในความรับผิดชอบ ทั้งนี้จะสำเร็จลงได้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจาก 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ หากขาดความร่วมมือจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง กระบวนการนิเทศจะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ แต่ปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษา มักจะไม่คำนึงถึงความสำคัญของกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาโดยเน้นงานด้านบริหารเพียงด้านเดียวจึงทำให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการสอนไม่บรรลุเป้าหมายอย่างที่พึงประสงค์ (ชุมศักดิ์ อินทรักษ์, 2559)

หลักสูตรแกนกลางที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ มีขีดความสามารถในการแข่งขันและสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทยและความเป็นสากลในการจัดการศึกษา มุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ และคุณธรรม ซึ่งกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายและต้องอาศัยองค์ประกอบปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ มากมายในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นโครงการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้มีโอกาสศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีโรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 45 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2, 2564)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ได้ศึกษาเพื่อวิจัยเกี่ยวกับปัญหาด้านกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการวางแผนกระบวนการนิเทศหลักสูตรของสถานศึกษาและนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและไม่สม่ำเสมอ และไม่มีการจัดทำเผยแพร่การประเมินการใช้หลักสูตร เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการนิเทศหลังจากที่ได้รับกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2, 2564)

จากการศึกษาผลการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสพบว่า การจัดทำหลักสูตรและแผนบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการวางแผน การดำเนินกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา การนิเทศติดตามและประเมินผลขาดความต่อเนื่องทั่วถึงและยังไม่เป็นระบบ บุคลากรขาดความรู้ในการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนมี

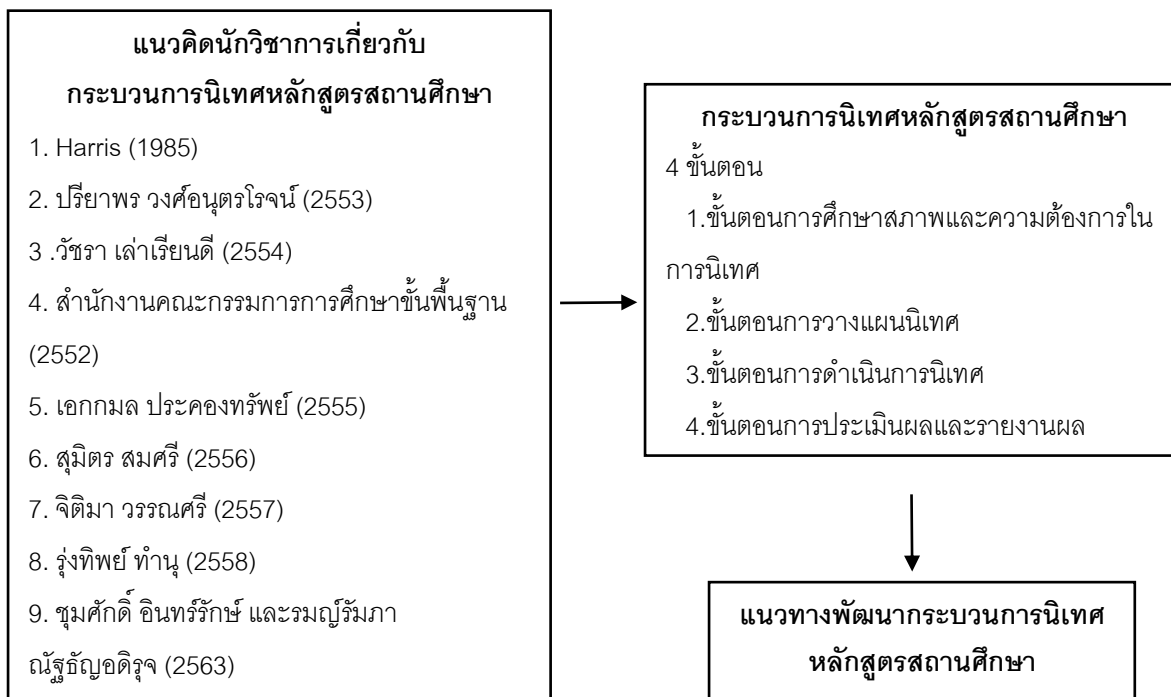
กระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาที่ไม่เป็นระบบ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2, 2564)

จากปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริม สนับสนุน และประกอบการพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา อีกทั้งเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาอันจะเป็นประโยชน์ในงานวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนา ผู้วิจัยจึงแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน โดยมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จำนวน 45 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 45 คน และครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ จำนวน 45 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 90 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส ปีการศึกษา 2566 จำนวน 73 คน จำนวน 45 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Kerjcie & Morgan อ้างถึงใน สติรพร เขาวรรณชัย, 2561, น. 62) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratied Random Sampling) ตามสัดส่วนของผู้บริหารและครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสในแต่ละอำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

ตัวแปรที่ศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาสภาพและความต้องการในการนิเทศ การวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

เครื่องมือในการวิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบและแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 73 ฉบับ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยเลือกจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของแต่ละขั้นในขั้นตอนที่ 1 มาสร้างแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 4 ประเด็น

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แบบสอบถามสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ได้ข้อคำถามที่นำไปใช้ได้รวมทั้งสิ้น 30 ข้อ ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ (นำผลค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อคำถามที่นำไปใช้ได้ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.845)

2. แบบสัมภาษณ์แนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 เป็นแบบมีโครงสร้าง จำนวน 4 ประเด็น สร้างคำถามโดยนำข้อมูลที่ได้จากผลการศึกษสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา โดยเลือกข้อปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มาสร้างคำถามให้ครอบคลุมจากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ความสอดคล้อง ความครอบคลุมเนื้อหา จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาของแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ และคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อคำถามที่นำไปใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ผลปรากฏว่า ได้ข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้ รวมทั้งสิ้น 4 ข้อ ได้ค่า IOC 1.00 ทุกข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

1. ผู้วิจัยยื่นขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์และแบบสอบถาม ซึ่งมีการระบุวันรับแบบสอบถามคืนทั้งหมดจำนวน 73 ฉบับ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

3. ผู้วิจัยตรวจสอบจำนวนและความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนซึ่งผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 73 ฉบับ ได้รับฉบับที่สมบูรณ์กลับคืน จำนวน 73 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางพัฒนาระบบการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยติดต่อกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล นัดวัน และเวลาในการสัมภาษณ์

3. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามแนวประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ในระหว่างวันที่ 1 ถึงวันที่ 21 มกราคม 2567

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางพัฒนาระบบการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียงแบบพรรณนา แล้วสรุปประเด็นเนื้อหาข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดลำดับแนวทางพัฒนาระบบการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ทั้ง 4 ขั้นตอน ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นตอนการดำเนินการนิเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.84$, S.D.=0.34) และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขั้นตอนการศึกษาสภาพและความต้องการในการนิเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.42$, S.D.=0.36)

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ในภาพรวม

ที่	กระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาส	กลุ่มตัวอย่าง (n = 73)		ระดับ ปฏิบัติ
		\bar{x}	S.D.	
1	ขั้นตอนการศึกษาสภาพและความต้องการในการ นิเทศ	3.42	0.36	ปานกลาง
2	ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ	3.64	0.37	มาก
3	ขั้นตอนการดำเนินการนิเทศ	3.84	0.34	มาก
4	ขั้นตอนการประเมินผลและรายงานผล	3.53	0.33	มาก
	รวม	3.61	0.24	มาก

จากตาราง 1 สภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.61$) เมื่อพิจารณารายขั้น พบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นตอนการดำเนินการนิเทศ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.84$) รองลงมา ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ คือ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.64$) และขั้นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขั้นตอนการศึกษาสภาพและความต้องการในการนิเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.42$) ตามลำดับ

ตาราง 2 แสดงแนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

ประเด็น	แนวทางพัฒนา
การศึกษาสภาพและ ความต้องการในการนิเทศ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้นสังกัดจัดอบรม สัมมนา เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหารสถานศึกษาถึงความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา 2. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ ควรเข้ารับการอบรม เพื่อนำความรู้ไปประชุมปรึกษาสภาพและความต้องการในการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา 3. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจและสำรวจความรู้ความเข้าใจของครูในสถานศึกษาของตนเองในกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา 4. ผู้บริหารสถานศึกษาแจ้งปัญหาสภาพและความต้องการในการนิเทศ เพื่อกระตุ้นให้ต้นสังกัดจัดการอบรมเกี่ยวกับการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา
การวางแผนการนิเทศ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้นสังกัดจัดประชุมผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อชี้แจงการนำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา จัดทำเป็นข้อมูลในการวางแผนดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบ 2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันประชุมวางแผนการนิเทศ โดยศึกษาข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน เพื่อเตรียมวางแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบ 3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูรับฟังความคิดเห็น เพื่อนำมาจัดทำแผนการดำเนินการกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นระบบ
การดำเนินการนิเทศ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดประชุม เพื่อกำหนดปฏิทินการนิเทศอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศรับทราบและเตรียมดำเนินการ

ประเด็น	แนวทางพัฒนา
การประเมินผลและ รายงานผล	2. ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นและส่งเสริมผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศให้เห็นความสำคัญของการเตรียมรับการนิเทศ
	3. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันวางแผนในการกำหนดปฏิทินการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา รับฟังความคิดเห็นและกำหนดปฏิทินอย่างชัดเจน
	1. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดประชุม เพื่อสรุปผลการดำเนินการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศรับทราบเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขหรือพัฒนาต่อไป
	2. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันสรุปผลการประเมิน โดยรับฟังความคิดเห็น วิเคราะห์และหาแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำรายงานการประเมินผล และรายงานผล ต่อต้นสังกัด และประชาสัมพันธ์ให้แก่สาธารณชนรับทราบ
	3. ต้นสังกัดควรจัดตั้งคลินิกให้คำแนะนำในการประเมินผล และรายงานผลการการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิในการพัฒนาและหาแนวทางแก้ไขการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

อภิปรายผล

จากสรุปผลการศึกษาสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ในภาพรวม พบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นตอนการดำเนินการนิเทศ อยู่ในระดับมาก และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขั้นตอนการศึกษาสภาพและความต้องการในการนิเทศ อยู่ในระดับปานกลาง

1.1 ขั้นตอนการดำเนินการนิเทศ เป็นขั้นตอนที่มีสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาสูงสุด ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในการนิเทศผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายคณะครู และผู้มีส่วนร่วมนำดำเนินการ เพื่อร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนสอนให้ไปสู่เป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบรรจรงค์ วรเศรษฐสุสุทธิ (2562, น.59) ได้กล่าวว่า การนิเทศเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาครูและพัฒนาสถานศึกษา บทบาทการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นการพิจารณาปัญหาเพื่อแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหา ซึ่งการดำเนินการนิเทศเป็นการทำงานร่วมกันของผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศทำให้เกิดการนิเทศอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการพัฒนาสถานศึกษา ดังนั้นการนิเทศจึงเป็นความพยายามของผู้บริหารสถานศึกษาในการแนะนำครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในสถานศึกษาของตน

1.2 ขั้นตอนการศึกษาสภาพและความต้องการในการนิเทศ พบว่า เป็นขั้นตอนที่มีสภาพกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาต่ำสุด ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากสถานศึกษาขาดการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของครูในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้รับการนิเทศขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรสถานศึกษาของตน ไม่เห็นความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา จึงทำให้กระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาขาดประสิทธิภาพ ไม่ตอบสนองเป้าหมายของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของทัศนทิมา พงษ์พรม (2558) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการนิเทศในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุม สัมมนาให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูในกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา ชั้นที่สำคัญที่สุด คือ ชั้นการศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศ ซึ่งสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการดำเนินการ เพื่อทำความเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นกับหลักสูตรสถานศึกษาของตน สอดคล้องกับงานวิจัยพุทธชาติ แสนอุบล (2560) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ สภาพ ปัญหา และแนวทางการปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการดำเนินการการนิเทศภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยรวมและทุกรายด้าน สามารถปฏิบัติได้จริงในระดับมาก 2) ปัญหาสำคัญของการดำเนินการการนิเทศภายในของโรงเรียนด้านการวางแผนเตรียมการ ได้แก่ ครูขาดความเข้าใจ และไม่ตระหนักรู้ต่อกระบวนการนิเทศภายใน

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 พบว่า ควรจัดอบรม สร้างความรู้ความเข้าใจ ถึงความสำคัญของกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาแก่ผู้บริหารสถานศึกษาและ

บุคลากรในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญกอง พลสมัคร(2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า ครูบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ควรจัดให้ครูได้ศึกษาดูงานเข้ารับการอบรมแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาด้านการนำหลักสูตรไปใช้ และกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการศึกษา สภาพและความต้องการในการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา ศึกษาข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำมาวางแผนดำเนินการและพัฒนาการนิเทศ และสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้นำเสนอกระบวนการนิเทศซึ่งขึ้นลงมือปฏิบัติการวางแผน คณะทำงานจัดประชุมครู โดยนำประเด็นปัญหาและความต้องการที่สำคัญจากการศึกษา สภาพปัจจุบัน และนโยบายของหน่วยงานจากข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษามากำหนดการวางแผน และสอดคล้องกับงานวิจัยของพุทธชาติ แสนอุบล (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหา และแนวทางการปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า ปัญหาสำคัญของการดำเนินการการนิเทศภายในของโรงเรียนด้านการวางแผนเตรียมการ ได้แก่ ครูขาดความเข้าใจ และไม่ตระหนักผู้ต่อกระบวนการนิเทศภายใน แนวทางการปรับปรุงแก้ไขประเด็นนี้ด้วยการประชุม ชี้แจงครูให้ทราบถึงข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนการร่วมกันสรุปผล วิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไข จัดทำรายงานผลการประเมินการดำเนินการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาต่อต้นสังกัดและประชาสัมพันธ์ให้แก่สาธารณชนรับทราบ สอดคล้องกับแนวคิดของจิตติมา วรรัตนศรี (2557, น. 113) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการนิเทศหลักสูตรภายในสถานศึกษา ในชั้นการประเมินผลและปรับปรุง เป็นการตรวจสอบการบรรลุจุดมุ่งหมายและการแก้ปัญหาในการนิเทศ โดยอาจใช้การประชุมคณะผู้นิเทศเพื่อวิเคราะห์ข้อสรุปการดำเนินการนิเทศตามแผนที่กำหนด และสรุปประเมินผลจัดทำรายงานผลการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา รวมทั้งการนำเสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ หรือปัญหาอุปสรรคที่พบระหว่างดำเนินการนิเทศ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการกำหนดแนวทางปรับปรุงพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ขั้นตอนการศึกษาสภาพและความต้องการในการนิเทศ ต้นสังกัดควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ จัดการประชุมให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อสำรวจความรู้ความเข้าใจภายในสถานศึกษาของตนเอง
2. ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ ต้นสังกัดควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผนการนิเทศ โดยการจัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจในการศึกษาข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา เพื่อนำไปร่วมวางแผนและประชุมกับครูในสถานศึกษาของตนเอง
3. ขั้นตอนการดำเนินการนิเทศ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศควรจัดทำปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน เพื่อจะได้เตรียมดำเนินการและเตรียมรับการกำกับติดตามจากต้นสังกัด
4. ขั้นตอนการประเมินผลและรายงานผล ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศควรอภิปรายผลการดำเนินการนิเทศร่วมกัน วิเคราะห์ปัญหา หาแนวทางแก้ไข และประชาสัมพันธ์ผลการประเมินให้แก่สาธารณชนรับทราบ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนา รูปแบบกระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
2. ควรมีการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนากระบวนการนิเทศหลักสูตรสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ตัวชี้วัดและหลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จิตติมา วรรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2559). *การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และรมณีย์รมภา ญัฐธัญญอดิรุจ. (2563, กรกฎาคม-ธันวาคม). การวิจัยและพัฒนาแบบจำลองกระบวนการทัศน์ทางการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาที่คัดสรร เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพทางการนิเทศการศึกษาในทศวรรษใหม่. *วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์*, 10(2).
- ทัศนทิมา พงษ์พรม. (2558). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน*

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. กรุงเทพมหานคร (ปริญญาณิพนธ์
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

บรรจงค์ วรรณสุขศิริ. (2562). การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ในศตวรรษที่ 21 (ปริญญาณิพนธ์มหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

บุญทอง พลสมัคร. (2559). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5
(ปริญญาณิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

พุทธชาติ แสนอุบล. (2560). สภาพ ปัญหา และแนวทางการปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขต 20 (ปริญญาณิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2557). การนิเทศการศึกษา. สงขลา: นำศิลป์โฆษณา

รุ่งทิพย์ ทานู. (2558). สภาพการบริหารงานนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 (ปริญญาณิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี,
อุบลราชธานี.

วัชรา เล่าเรียนดี. (2554). การนิเทศการสอน Supervision of Instruction (พิมพ์ครั้งที่ 7). นครปฐม:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สถิรพร เซาว์ชัย. (2561). การวิจัยทางการบริหารการศึกษา(เอกสารอัดสำเนาประกอบการสอน
ภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สัมมา ธรนิธย์. (2556). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

สมคิด นาคกุล. (2550). การปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนต้นธงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาลำปาง เขต 2 (ปริญญาณิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ลำปาง.

สุมิตร สมศรี. (2556). การพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม (ปริญญา
ณิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. (2564). รายงานผลการดำเนินงานตาม
แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2564. พิจิตร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). การนิเทศการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา
อย่างเป็นระบบ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

เอกกมล ประคองทรัพย์. (2555). *การนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 (ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.

Harris, Ben M. (1985). *Supervisory Behavior in Education* (3rd ed). New Jersey: Prentice-Hall.